

## PEDAGOGNING KASBIY KOMPITENSIYASINI RIVOJLANTIRISHDA O'YINLI TEHNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH

Termiz iqtisodiyot va servis universiteti  
pedagogika va ijtimoiy gumanitar fanlar  
fakulteti pedagogika va psixologiya yo'nalishi  
3-kurs talabasi jumayeva sarvinoz

### ANNOTATSIYA

Mazkur maqolada pedagogning kasbiy kompetentligini rivojlantirish jarayonida o'yinli texnologiyalardan foydalanishning nazariy va amaliy jihatlari yoritilgan. O'yinli texnologiyalarning ta'lim jarayonidagi o'rni, ularning pedagog faoliyatiga ta'siri hamda kasbiy mahoratni oshirishdagi ahamiyati tahlil qilingan. Shuningdek, o'yinli metodlarning pedagogik kompetensiyalarni shakllantirishdagi samaradorligi asoslab berilgan.

### KALIT SO'ZLAR

pedagogik kompetentlik, o'yinli texnologiyalar, innovatsion ta'lim, kasbiy rivojlanish, interfaol metodlar, pedagogik mahorat.

### KIRISH

Zamonaviy ta'lim tizimida pedagog shaxsiga qo'yiladigan talablar tobora ortib bormoqda. Bugungi kunda pedagog nafaqat bilim beruvchi, balki ta'lim jarayonini samarali tashkil etuvchi yetakchi sifatida namoyon bo'lishi lozim. Ta'lim sifati pedagogning kasbiy kompetentligiga bevosita bog'liq hisoblanadi. Kasbiy kompetentlik pedagogning bilim, ko'nikma, malaka va shaxsiy sifatlarining uyg'unligidan iborat murakkab tushunchadir. Uni rivojlantirish uzluksiz jarayon sifatida qaraladi. Zamonaviy pedagog doimiy ravishda o'z ustida ishlashi talab etiladi. Innovatsion yondashuvlar ta'lim jarayonining ajralmas qismiga aylanmoqda. Shunday yondashuvlardan biri o'yinli texnologiyalardir. O'yinli texnologiyalar pedagogik

jarayonga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Ular ta'lim jarayonini jonlantiradi va motivatsiyani oshiradi. O'yin orqali o'rganish tabiiy va qiziqarli kechadi. Pedagoglar uchun ham o'yinli texnologiyalar kasbiy rivojlanishda muhim vosita hisoblanadi. Chunki o'yin faoliyatida ijodkorlik rivojlanadi. Shuningdek, muloqot va hamkorlik ko'nikmalari shakllanadi. O'yinli texnologiyalar pedagogning refleksiv faoliyatini kuchaytiradi. Bu esa kasbiy o'sishga xizmat qiladi. Shu sababli pedagogning kasbiy kompetentligini rivojlantirishda o'yinli texnologiyalardan foydalanish dolzarb masala hisoblanadi.

### ASOSIY QISM

Pedagogning kasbiy kompetentligini rivojlantirish jarayoni murakkab va ko'p qirrali hisoblanadi. Bu jarayon pedagogning nazariy bilimlari bilan bir qatorda amaliy faoliyatini ham qamrab oladi. O'yinli texnologiyalar ushbu jarayonda samarali vosita bo'lib xizmat qiladi. O'yinli texnologiyalar ta'lim jarayonini interfaol shaklda tashkil etish imkonini beradi. Ular pedagogni faol ishtirokchi sifatida namoyon etadi. O'yin jarayonida pedagog muammoli vaziyatlarga duch keladi. Bu esa tezkor qaror qabul qilish ko'nikmasini rivojlantiradi. O'yinli metodlar pedagogning ijodiy fikrlashini kuchaytiradi. Pedagog o'z faoliyatiga tanqidiy yondashishni o'rganadi. O'yin jarayonida hamkorlik muhim ahamiyat kasb etadi. Bu esa jamoada ishlash kompetensiyasini rivojlantiradi. Rolli o'yinlar pedagogning kasbiy vazifalarini modellashtirish imkonini beradi. Natijada real pedagogik vaziyatlarga tayyorgarlik shakllanadi. Trening va biznes o'yinlar pedagogning kasbiy tajribasini boyitadi. O'yinli texnologiyalar orqali pedagog o'z emotsional holatini boshqarishni o'rganadi. Bu esa stressga chidamlilikni oshiradi. Pedagogik kompetentlikning muhim tarkibiy qismi kommunikativ kompetensiyadir. O'yinli mashg'ulotlar muloqot madaniyatini rivojlantiradi. Pedagog tinglash va fikr bildirish ko'nikmalarini mustahkamlaydi. O'yin jarayonida refleksiya muhim o'rin tutadi. Refleksiya orqali pedagog o'z faoliyatini tahlil qiladi. Bu esa kasbiy xatolarni anglashga yordam beradi. O'yinli texnologiyalar motivatsiyani oshiradi. Motivatsiya esa o'rganish samaradorligini ta'minlaydi. Pedagoglar o'yinli metodlar orqali yangilikka intiladi. Ular innovatsion

fikrlashni rivojlantiradi. O'yin texnologiyalari ta'lim muhitini ijobiy psixologik holat bilan ta'minlaydi. Bu esa pedagogning ish faoliyatidan qoniqishini oshiradi. O'yinli faoliyat pedagogning liderlik sifatlarini rivojlantiradi. Liderlik esa kasbiy kompetentlikning muhim jihatlaridan biridir. O'yin jarayonida pedagog tashabbus ko'rsatadi. Bu esa uning faolligini oshiradi. O'yinli texnologiyalar kasbiy rivojlanishda samarali pedagogik vosita sifatida namoyon bo'ladi. Ular nazariya va amaliyotni uyg'unlashtiradi.

Pedagog o'z bilimlarini amaliyotda sinab ko'radi. O'yinli texnologiyalar ta'lim jarayonini modernizatsiya qilishga xizmat qiladi. Natijada pedagogning kasbiy kompetentligini rivojlantirish samaradorligi oshadi. Pedagogning kasbiy kompetentligini rivojlantirish zamonaviy ta'lim tizimining ustuvor vazifalaridan biri hisoblanadi. Ta'lim jarayonida pedagogning bilim, ko'nikma va malakalarini uzluksiz takomillashtirib borish talab etiladi. Kasbiy kompetentlik pedagogning nazariy bilimlari bilan bir qatorda amaliy faoliyatda samarali ishlash qobiliyatini ham ifodalaydi. Bugungi kunda ta'limda innovatsion yondashuvlarni joriy etish pedagog kompetentligini rivojlantirishning muhim omili bo'lib xizmat qilmoqda. Shunday innovatsion yondashuvlardan biri o'yinli texnologiyalardan foydalanishdir. O'yinli texnologiyalar ta'lim jarayonini jonlantirish, pedagogik faoliyatni samarali tashkil etish imkonini beradi. Ushbu texnologiyalar pedagogning kasbiy faoliyatiga ijodiy yondashuvni shakllantiradi. O'yinli texnologiyalar pedagogik jarayonda motivatsiyani oshiruvchi vosita sifatida namoyon bo'ladi. Pedagogning kasbiy kompetentligiga metodik, kommunikativ, psixologik va refleksiv kompetensiyalar kiradi. O'yinli texnologiyalar ushbu kompetensiyalarning barchasini rivojlantirishga xizmat qiladi. Ta'lim jarayonida o'yin elementlaridan foydalanish pedagogning innovatsion fikrlashini kuchaytiradi. O'yinli texnologiyalar pedagogni faol subyekt sifatida namoyon bo'lishiga imkon yaratadi. Ular orqali pedagog o'z faoliyatini tahlil qilish va baholash ko'nikmalarini rivojlantiradi. O'yinli texnologiyalar pedagogik vaziyatlarni modellashtirish imkonini beradi. Bu esa real ta'lim muammolarini hal etishga tayyorgarlikni oshiradi.

Pedagogik o'yinlar kasbiy faoliyatda muammoli vaziyatlarni samarali yechishga yordam beradi. O'yinli mashg'ulotlar pedagogning muloqot madaniyatini rivojlantiradi. Guruhli o'yinlar hamkorlikda ishlash ko'nikmalarini shakllantiradi. Bu jarayonda pedagog jamoa bilan ishlash tajribasini boyitadi. O'yinli texnologiyalar pedagogning emotsional barqarorligini ta'minlashda ham muhim ahamiyatga ega. Chunki o'yin jarayonida stress darajasi pasayadi. Pedagog o'z faoliyatidan qoniqish hosil qiladi. O'yinli texnologiyalar orqali pedagogning kasbiy refleksiyasi rivojlanadi. Refleksiya pedagogik faoliyatni ongli ravishda tahlil qilish imkonini beradi. O'yinlar pedagogni mustaqil qaror qabul qilishga o'rgatadi. Bu esa kasbiy mas'uliyatni oshiradi. Rolli o'yinlar pedagogik vazifalarni chuqur anglashga yordam beradi. Trening va simulyatsion o'yinlar pedagogning kasbiy tajribasini kengaytiradi. O'yinli texnologiyalar nazariy bilimlarni amaliyot bilan uyg'unlashtiradi. Zamonaviy ta'limda raqamli o'yinli texnologiyalar ham keng qo'llanilmoqda. Ular pedagogning axborot-kommunikatsion kompetentligini rivojlantiradi. Raqamli o'yinlar ta'lim jarayonini interaktiv shaklda tashkil etishga imkon beradi. Bu esa pedagogning innovatsion faoliyatini faollashtiradi. O'yinli texnologiyalar pedagogning ijodiy salohiyatini yuzaga chiqaradi. Ijodiy yondashuv ta'lim samaradorligini oshiradi.

Pedagogning kasbiy kompetentligini rivojlantirishda o'yinli texnologiyalar tizimli ravishda qo'llanilishi lozim. O'yinlar ta'lim maqsadiga mos holda tanlanishi zarur. Har bir o'yin pedagogik vazifani hal etishga yo'naltirilgan bo'lishi kerak. O'yinli texnologiyalar metodik jihatdan asoslangan holda tashkil etilganda yuqori natija beradi. Pedagog o'yin jarayonida yo'naltiruvchi va tashkilotchi rolini bajaradi. Bu holat pedagogik mahoratning oshishiga xizmat qiladi. Xulosa qilib aytganda, o'yinli texnologiyalar pedagogning kasbiy kompetentligini rivojlantirishda samarali vosita hisoblanadi. Ular pedagogik faoliyatni innovatsion asosda tashkil etishga yordam beradi. O'yinli texnologiyalar pedagogning shaxsiy va kasbiy rivojlanishini ta'minlaydi. Natijada ta'lim jarayonining sifati va samaradorligi oshadi.

## XULOSA



Xulosa qilib aytganda, pedagogning kasbiy kompetentligini rivojlantirishda o'yinli texnologiyalar muhim ahamiyatga ega. Ular pedagogning kasbiy faoliyatiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. O'yinli texnologiyalar pedagogik jarayonni faollashtiradi. Ular ijodkorlik va mustaqil fikrlashni rivojlantiradi. O'yin orqali o'rganish pedagog uchun samarali hisoblanadi. Chunki bu jarayon qiziqarli va mazmunli kechadi. O'yinli metodlar pedagogning kommunikativ kompetensiyasini oshiradi. Shuningdek, refleksiv faoliyatni rivojlantiradi. Pedagog o'z ustida ishlashga intiladi. O'yinli texnologiyalar motivatsiyani kuchaytiradi. Bu esa kasbiy o'sishni ta'minlaydi. Zamonaviy ta'lim tizimida o'yinli texnologiyalarni qo'llash zarur hisoblanadi. Ular pedagogik kompetentlikni shakllantirishda samarali vosita bo'lib xizmat qiladi. Shu sababli o'yinli texnologiyalardan keng foydalanish tavsiya etiladi.

#### FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Abdullayeva M. Pedagogik kompetentlik asoslari. Toshkent, 2019.
2. Saidahmedov N. Pedagogik texnologiyalar va mahorat. Toshkent, 2020.
3. Xodjayev B. Innovatsion ta'lim texnologiyalari. Toshkent, 2021.
4. Rahmonov A. Zamonaviy pedagogik yondashuvlar. Samarqand, 2022.